Piparkoogimaania on saanud rahvusvahelise mõõtme (0)

Ants Vill, ants.vill@linnaleht.ee, 8. detsember 2016, 16:02

JAGA LUGU! LISA TVIIT

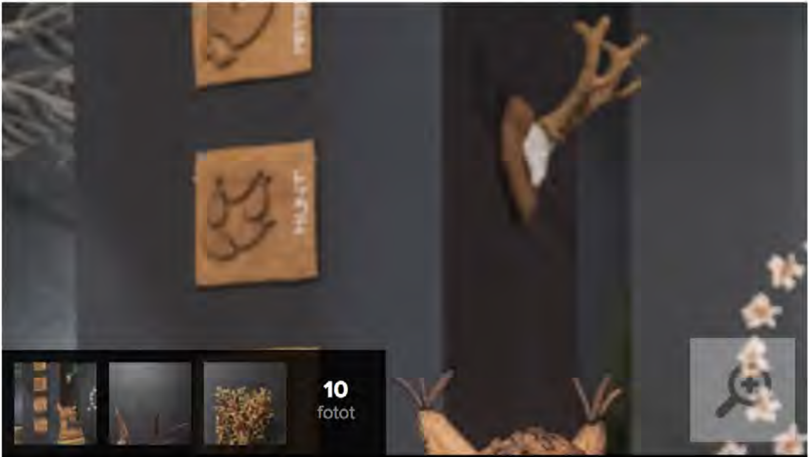

„Ilves” Ülle Maiste, Kristi Siibak, Anne Saarniit, Diana Taalfeld (HEIKO KRUUSI)

Kindel märk, et jõuluaeg on tulekul – disainigaleriis on taas suur piparkoogikujude näitus.

Kohal on ka Poola rikkaliku traditsiooniga meistrid ja nende tööd piparkoogipealinnast Toruńist, samuti Ungari kõrgetasemelised tegijad. Siiski, peamise panuse enam kui 60 eksponaadist koosnevale näitusele on andnud meie loojad, enamasti Eesti kunstiakadeemia taustaga inimesed – klaasikunstnikud, arhitektid, keraamikud ja paljud teised. Aga on ka näiteks insenere ja biolooge.

„Ilves” Ülle Maiste, Kristi Siibak, Anne Saarniit, Diana Taalfeld (HEIKO KRUUSI)

Kogu seda juba üheteistkümnendat aastat toimuvat üritust, mida nimetatakse PiparkoogiMaaniaks, on algusest peale eest vedanud Mari-Liis Laanemaa. „Keegi osalejaist pole kondiitriharidusega. Kõik oskused – kujundada piparkoogitainast tihti üsna suuri ja keerukaid skulptuure – on omandatud nende aastate käigus. Alguses oli mul idee teha lihtsalt eripärane kunstinäitus, et väljapanekud oleks valmistatud piparkoogitaignast,” meenutab Laanemaa, kellele on see üha laiemat kõlapinda ja tuntust koguv ettevõtmine olnud nurgakiviks oma kunstiharidusliku karjääri kujundamisel.

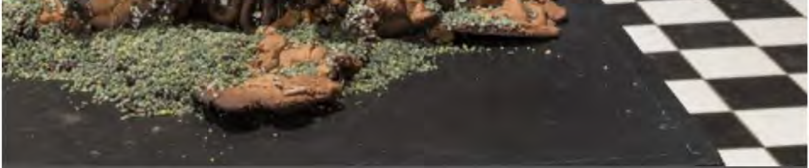

„Elu läheb edasi!” Tuuli Silber (HEIKO KRUUSI)

„Kui anda loomeinimesele kätte uus materjal, siis ei ole tal mingeid traditsioonist tulenevaid kitsendavaid, mõttelendu ahistavaid reegleid. Nii on nende aastate jooksul sündinud ja materjalis teostatud üsna pöörased ideed,” räägib Laanemaa Linnalehele, kui mõned päevad enne näituse avamist disainigaleriis kohtume. Selleks ajaks on osa eksponaate juba kohal ja neid pannakse üles, kuid kogu aeg astub uksest sisse osalisi, kel oma pöörase idee materialiseerunud väljendus käe otsas.

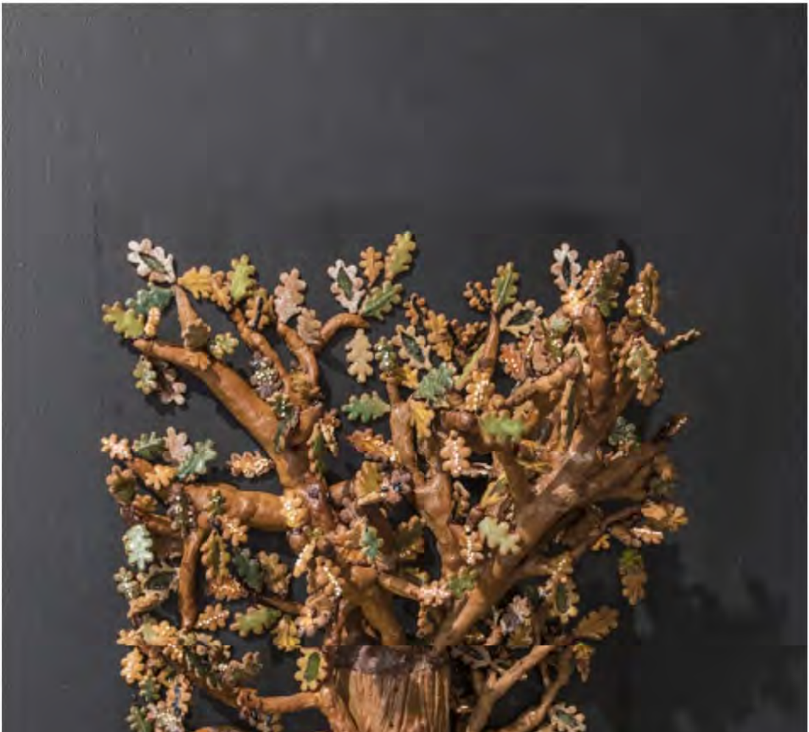

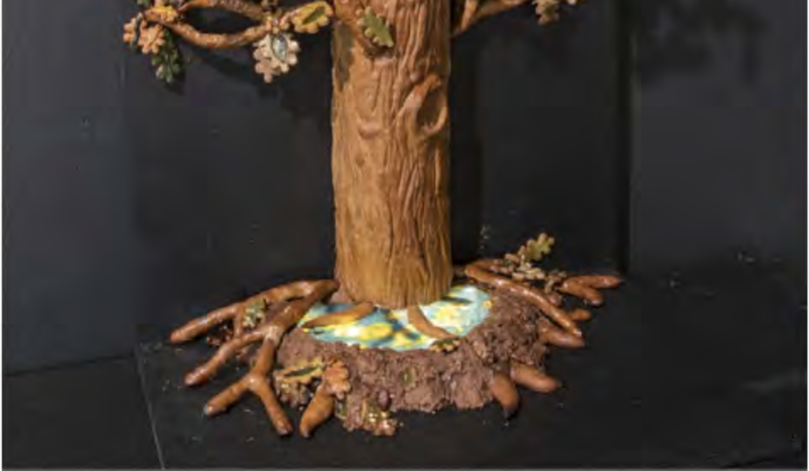

„Püha tamm lättega” Mall Kees, Malle Pärtel (HEIKO KRUUSI)

Saladuste õpetamine

„Nende aastatega on leiutatud ja omandatud muidugi hulk kasulikke töövõtteid, kuidas kapriisset materjali oma ideele allutada. Kõiki võtteid saab ka kodustes oludes rakendada, mingit eritehnikat, eriahje pole vaja. Ainult palju kannatust, sest küpsetised on rabedad ja küpsetamisel kipub taigen oma kuju muutma.

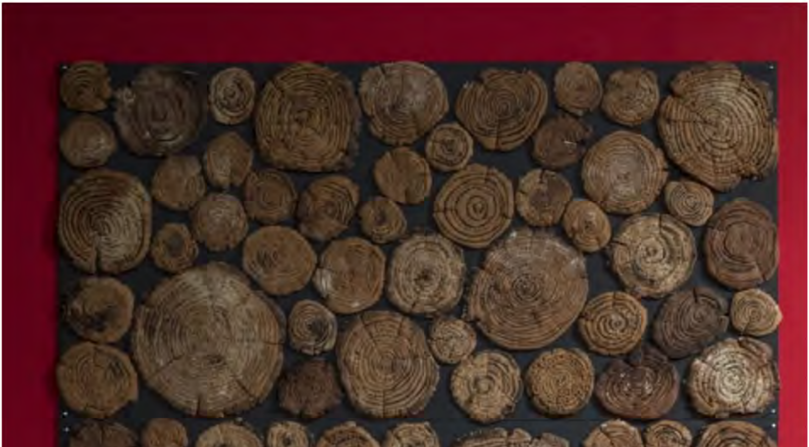

„Tihumeeter” Sirje Kadalipp ja Piret Paat „Saja Aakri Mets” Anu Soojärv (HEIKO KRUUSI)

„Mõisakeraamika keraamilised piparkoogivormid” Raivi Juksi ja Kristel Luige (HEIKO KRUUSI)

„Mõisakeraamika keraamilised piparkoogivormid” Raivi Juksi ja Kristel Luige (HEIKO KRUUSI)

„Pesa” arhitektide grupp Piprapilv (HEIKO KRUUSI)

Neid ning traditsioonilisi Poola, Ungari ja Soome piparkoogitegemise saladusi tutvustatakse siinsamas, galerii keldrikorrusel iga päev töötubades,” räägib Laanemaa. Ta lisab, et kõik saavad näitusel osaleda, kui oma kodused piparkoogid üles pildistavad ja PiparkoogiMaania veebilehele www.piparkoogimaania.ee saadavad. „Mitmed praegused osalejad on enne fotodega kaasa löönud ja võistlusel edukad olnud,” märgib ta.

„Põhja konn” Kristel Tomband (HEIKO KRUUSI)

„Kõik eksponaadid on valmistatud ühest ja samast taignast, mida tänavu jagasime välja veerand tonni ehk 250 kilo. Et kellelgi ei tekiks näiteks kiusatust ilvesel kõrv peast hammustada, pakutakse meil kohvi ja piparkooke,” viipab Laanemaa ukse kõrval olevale lauale, kuhu praegu on ajutiselt toetatud mõned paigaldamist ootavad eksponaadid.

Kui väljapanekute vahel ringi vaadata, siis ei jõua ära imestada, mida seekordsest teemast „Mets” inspireerituna on „kokku küpsetatud”. Kände ja seeni ja sipelgapesa, ilves ja lendorav – need on vaid mõned, mida nimetada. Väljas on ka traditsioonilised puidust ja põletatud savist piparkoogivormid, nendega saab vormida üsna peeneid koogikesi.

Uue ajaloo sünd

„Selliseid piparkooginäitusi kusagil mujal pole, ja mis kõige tähtsam, ühest heast mõttest sündinud üritusest on üsna tühjale kohale tekkinud innovaatiline piparkookikunsti traditsioon. Üllatav on seegi, et keskajast pärit traditsiooni kandvad meistrid Poolast leiavad, et neil on meilt palju huvitavat õppida. Sellel suvel tegime nende piparkoogipealinnas Toruńis näituse, nüüd tulid nemad siia oma näitama.”

PUHHI LÕKS
ELEVANTSIDE JAUKS
NOOSU MAJA
KUS PUSKT EIOLD
ÖKULI MAJA
TIPHI SÜNKE PRIK

„Saja Aakri Mets” Anu Soojärv (HEIKO KRUUSI)

Ta seletab, et Poola traditsioonis on vigurpiparkookide tegemiseks omaette salaretseptiga tainas, mis on tehtud söögikõlbulikest komponentidest, mille tulemus ometi süüa ei sünni. See-eest laseb taigen end väga hästi vormida. Söömiseks on teistsuguse koostisega taigen. „Võib arvata, et Tallinnas on kunagi hansaaegadel tehtud selliseid vormi pressitud piparkooke. Siis olid meest ja kallitest vürtsidest koogid staatusesümbol, mida kõlbas aknale kiitlemiseks välja panna. Aegade jooksul, tööstustoodangu aegadel, on need peened oskused kaduma läinud. Meie oleme kogemata loonud aluse uuele, teistsuguse sisuga traditsioonile,” räägib Läänemaa, kes on piprakoogi ajalugu ja piparkoogikultuuri süvenemisega uurinud.

PiparkoogiMaania, seekord teemal „Mets”,

on alates 9. detsembrist kuni 4. jaanuarini iga päev kella 11–18 avatud disaini- ja arhitektuurigaleriis Tallinnas Pärnu maantee 6. Erandkorras 24. ja 31. detsembril lahti kella 11–15. Näitus on kinni 1. jaanuaril.

Iga päev on galerii keldrikorrusel kunstnike juhendamisel piparkoogitöötoad. Vaata lähemalt: ***www.piparkoogimaania.ee.***

„Metssigade maa" Piret Veigel ja Pia Inger Sepman (HEIKO KRUUSI)

SEOTUD LOOD

Piparkoogimaania: haprad Eesti ja vintsked Poola piparkoogitaiesed